

AASTAPROGRAMM

<p>LIKMESRIIK: EESTI VABARIIK FOND: TAGASIPÖÖRDUMISFOND VASTUTAV ASUTUS: SISEMINISTEERIUM AASTA: 2011</p>
---

1. AASTAPROGRAMMI ALUSEL RAHASTATAVATE PROJEKTIDE VALIKU ÜLDEESKIRJAD

2011. aasta programmi alusel tehakse Tagasipöördumisfondist kaasrahastatavate projektide valik kooskõlas mitmeaastase programmi sätete, Eesti Vabariigi Siseministeeriumi poolt perioodiks 2008-2013 koostatud Tagasipöördumisfondi haldus- ja kontrollisüsteemi ning menetluskäsiraamatuga (protseduurireeglid, siseministri 23.03.2010 käskkiri nr 74).

1.1 Projektide valik, kui vastutav asutus tegutseb lepinguid sõlmiva organina

Vastavalt Komisjoni otsuse, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 575/2007/EÜ rakenduseeskirjad (rakenduseeskirjad), artiklile 7, tegutseb vastutav asutus lepinguid sõlmiva organina juhul, kui on mitu potentsiaalset lõplikku toetusesaajat, kes võivad esitada projektitaotluse. Seetõttu viib vastutav asutus projekte ellu korraldades aastas vähemalt ühe avatud taotlusvooru.

Jätkuvate meetmete korral korraldatakse 2011. aasta programmi raames avatud taotlusvoor 2011. aasta sügisel, et projektidega (projektide kestvus maksimaalselt 12 kuud) saaks alustada 2012. aasta jaanuaris. 2010. aasta programmi raames korraldati avatud taotlusvoor 2010. aasta septembris ja projektide elluviimine algas 2011. aasta jaanuaris.

Avatud taotlusvooru kutse avaldatakse üleriigilistes päevalehtedes ja Siseministeeriumi kodulehel www.siseministeerium.ee. Kooskõlas rakenduseeskirjade artikli 9 lõikega 2 tagab vastutav asutus, et potentsiaalseid toetusesaajaid teavitatakse kulude abikõlblikkuse eeskirjadest, rakendamise ajapiirangust ning finants- ja muust informatsioonist.

Enne projektitaotluste esitamist korraldab vastutav asutus teabeseminari eesmärgiga pakkuda taotlejatele abi projektitaotluse koostamiseks täielikus kooskõlas abikõlblikkuse eeskirjade ja fondi teiste nõuetega.

Projektitaotlused esitatakse vastutavale asutusele nii tavaposti teel kui ka elektrooniliselt.

Vastutav asutus teostab projektitaotluste administratiivse hindamise täites vastava kontrolli-lehe.

Projektide valimise eest kaasrahastamiseks vastutab hindamiskomisjon. Komisjon kasutab selleks otstarbeks koostatud hindamiskriteeriume ja hindamistabelit. Projektide valiku kriteeriumid rahastamiseks on kooskõlas põhiõigusakti artikli 15 lõikega 5. Projektide valikul võetakse arvesse vastavust mitmeaastasele programmile, aastaprogrammile, strateegilistele suunistele ja siseriiklikele õigusaktidele.

Juhtkomisjon, mis koosneb Siseministeeriumi juhtivates ametnikest, kiidab hindamiskomisjoni töö tulemused heaks või lükkab tagasi ning teeb Siseministeeriumi kantslerile ettepaneku projektitaotluse rahastamiseks/mitterahastamiseks.

Siseministeeriumi kantsler kinnitab rahastatavate projektide nimekirja käskkirjaga.

Rahastatavaid ja mitterahastatavaid projekte teavitatakse otsustest kirjalikult vastavalt rakenduseeskirjade artiklitele 5 ja 6.

Toetuslepingu sõlmivad Siseministeeriumi sisejulgeoleku asekanter ja toetuse saaja seaduslik esindaja.

1.2 Projektide valik, kui vastutav asutus tegutseb rakendusorganina

Vastavalt rakenduseeskirjade artiklile 7 tegutseb vastutav asutus rakendusorganina juhul, kui meetmete/projektide iseärasuste tõttu, näiteks *de jure* monopoolse seisundi tõttu või turvalisuse huvides, ei ole teistsugune rakendamine võimalik. Näiteks on Politsei- ja Piirivalveamet ja Kaitsepolitseiamet Eestis sunniviisilise tagasisaatmise osas *de jure* monopoolses seisundis. Mõlemad ametid tegutsevad Siseministeeriumi valitsemisalas.

Ametid peavad esitama vastutavale asutusele sisesed projektitaotlused. Ametitelt nõutakse sama finants- ja projektiinformatsiooni esitamist nagu väliste projektide puhul.

2010. aasta programmi alusel esitasid ametid projektitaotlused 2010. aasta oktoobris. Projektid kestvusega 12 kuud algasid 2011. aasta jaanuaris. 2011. aasta programmi alusel esitatakse projektitaotlused 2011. aasta kolmandas kvartalis.

Projektitaotlused esitatakse vastutavale asutusele nii tavaposti teel kui ka elektrooniliselt.

Vastutav asutus teostab projektitaotluste administratiivse hindamise ja täidab vastava kontroll-lehe. Projektide abikõlblikkuse hindamise eest vastutab hindamiskomisjon. Projektide hindamisel võetakse arvesse vastavust mitmeaastasele programmile, aastaprogrammile, strateegilistele suunistele ja siseriiklikele õigusaktidele. Projektide valiku kriteeriumid rahastamiseks on kooskõlas põhiõigusakti artikli 15 lõikega 5.

Juhtkomisjon, mis koosneb Siseministeeriumi juhtivates ametnikest, kiidab hindamiskomisjoni töö tulemused heaks või lükkab tagasi ning teeb Siseministeeriumi kantslerile ettepaneku projektitaotluse rahastamiseks/mitterahastamiseks.

Siseministeeriumi kantsler kinnitab rahastatavate projektide nimekirja käskkirjaga. Toetuslepingu sõlmivad Siseministeeriumi sisejulgeoleku asekanter ja toetuse saaja seaduslik esindaja.

1.3 Riigihanked

Kui projektid sisaldavad teenuste või kaupade riigihankeid, vastutavad riiklikud pädevad asutused riigihanke korraldamise eest vastavalt riiklikele õigusaktidele (riigihangete seadus (jõustunud 24. jaanuaril 2007)) ja kooskõlas rakenduseeskirjade artikliga 11. Riigihanke korraldamise kohustus Eestis algab maksumusest 40 000 eurot kaupade ja teenuste puhul ning 250 000 eurot ehitustööde puhul. Kui kavandatava lepingu maksumus (käibemaksuta) on eespool osutatud piirmäärast väiksem, kasutatakse riigihanke lihtsustatud menetlust. Selle menetluse puhul peab toetuse saaja järgima riigihanke hankemenetluse põhimõtete nõudeid (ressursside tulemuslik ja tõhus kasutamine, meetmete läbipaistvus jne).

1.4 Huvide konflikti ennetamine

Vastutav asutus tagab valikuprotsessi läbipaistvuse ning rakendab mehhanisme huvide konflikti vältimiseks. Mis tahes huvide konflikti vältimise reegel on siduv järgmistele valdkondadele ja kaasatud isikutele:

- konkreetsete projektide valiku- ja lepingu sõlmimise menetlus – projektitaotlusi hindama volitatud isikud ei osale konkreetsete projektide rakendamises asjaomase projekti toetuse saaja nimel;
- konkreetsete projektide rakendamine, järelevalve ja hindamine – konkreetsete projektide finantsjuhtimisel, järelevalvel ja hindamisel ei osale vastutava isiku ülesandeid täitvad isikud konkreetse projekti rakendamises toetusesaajana.

2. MUUDATUSED HALDUS- JA KONTROLLSÜSTEEMIDES

2010. aastal tehti muudatusi haldus- ja kontrollsüsteemi kirjelduses. Euroopa Komisjon esitas 2010. aasta detsembris märkusteta arvamuse.

3. MEETMED, MIDA VALITUD PRIORITEETIDE ALUSEL PROGRAMMIST TOETADA

3.1 1. **prioriteedi rakendamiseks ettenähtud meetmed:** toetus liikmesriikidele tagasipöördumise haldamise strateegia väljatöötamiseks

3.1.1 *Vabatahtliku tagasipöördumise tegevuste rakendamine*

Meetme eesmärk ja rakendusala	Meetme eesmärk on lihtsustada kolmandate riikide kodanike vabatahtlikku tagasipöördumist toetatud vabatahtliku
--------------------------------------	--

	<p>tagasipöördumise programmide kaudu, eesmärgiga tagada tõhus ja püsiv tagasipöördumine. Tegevuse sihtrühmaga (vastavalt Tagasipöördumisfondi põhiõigusakti artiklile 7) konsulteeritakse vabatahtliku tagasipöördumise võimaluste küsimuses. Vajadusel osutatakse tagasipöördujatele tagasipöördumiseelset abi (nt reisidokumentide hankimine jms). Abi osutatakse ka reisi korraldamisel tagasipöördumise sihtriiki. Püsiva tagasipöördumise tagamiseks osutatakse tagasipöördujatele vajadusel abi reintegreerumisel.</p> <p>Samuti on selle meetme eesmärk suurendada pädevate asutuste töötajate suutlikkust tagasipöördumise küsimustes. Tagasipöördumisprotsessiga seotud töötajatele korraldatakse tagasipöördumisprotsessi käsitlevaid koolitusi. Peamised tegevused selle meetme raames on järgmised:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vabatahtliku tagasipöördumise võimaluste alane teabe jagamine ja sihtrühma konsultatsioon; - abi osutamine vabatahtlikul tagasipöördumisel sihtriiki; - vajadusel osutatakse tagasipöördujale abi reintegreerumisel; - pädevate asutuste töötajatele korraldatavad tagasipöördumisprotsessialased koolitused. <p>Meetmete peamised tegevused kordavad eelmiste aastaprogrammide kohaselt teostatavaid tegevusi. 2010. aasta programmi alusel rakendatavad projektid algasid 1. jaanuaril 2011 ja lõppevad 31. detsembriks 2011. Projektid, millega teostatakse 2011. aasta programmi alusel korduvaid tegevusi, algavad 1. jaanuaril 2012. 2009. aasta programmi ja 2010. aasta programmi alusel teostab vabatahtliku tagasipöördumise tegevusi Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni Tallinna esindus. 2010. aastal lahkus Eestist vabatahtlikult 7 kolmandate riikide kodanikku ja neid toetati Tagasipöördumisfondi raames. Samuti on pädevate asutuste töötajatele korraldatud mitmeid koolitusi vabatahtliku tagasipöördumise teemal.</p>
Oodatavad toetusesaajad	Riigiasutused, valitsusvälised organisatsioonid ja rahvusvahelised organisatsioonid.
Vajaduse korral põhjendus projektide puhul, mida rakendab vahetult vastutav ametiasutus, kes tegutseb rakendusorganina	Ei ole asjakohane.
Oodatavad koguselised tulemused ja kasutatavad näitajad	<ul style="list-style-type: none"> - teostatud vabatahtlike tagasipöördumiste arv – 15; - vabatahtliku tagasipöördumise programmide arv – 1; - pädevate asutuste töötajatele korraldatakse koolitusi.
EL rahastuse	Lõplikud toetusesaajad on kohustatud tagama EL rahastuse

nähtavus	kajastamise projekti dokumentatsioonis ja esitlustel. Siseministeeriumi ja lõpliku toetusesaaja vahelises toetuslepingus sätestatakse, et toetusesaajad peavad trükkima EL logo ja Tagasipöördumisfondist saadud kaasrahastusele viitavad sildid kõikidele hangitavatele esemetele ja toodetavatele infomaterjalidele. Tagasipöördumisfondist saadud kaasrahastust tuleb mainida ka projekti esitlemisel avalikkusele. Vastutav asutus teostab järelevalvet projektide rakendamise üle ja teostab sellel eesmärgil kohapealseid kontrolle vähemalt ühe korra projekti vältel.
Vajaduse korral vastastikune täiendavus muudest EL vahenditest rahastatavate samalaadsete meetmetega	Ei ole asjakohane.
Finantsteave	Tegevuseks kavandatud eraldis: EL toetus – 151 386,72 eurot Riiklik kaasfinantseering – 50 462,24 eurot KOKKU – 201 848,96 eurot

3.1.2 Sunniviisilise väljasaatmise tegevuste rakendamine

Meetme eesmärk ja rakendusala	<p>Meetme eesmärk on teostada nende kolmandate riikide kodanike sunniviisiline väljasaatmine, kes ei vasta või enam ei vasta Eestisse sisenemise või Eestis viibimise tingimustele. Vajadusel osutatakse väljasaatmiseelset abi (nt reisidokumentide hankimine jms). Korraldatakse ja teostatakse väljasaadetava ja saatjate sõit tagasipöördumise sihtriiki. Vajadusel antakse väljasaadetavatele piiratud rahalist toetust esmasteks tagasipöördumisjärgseteks kulutusteks.</p> <p>Erilist tähelepanu pööratakse haavatavate isikute (vastavalt Tagasipöördumisfondi põhiõigusakti artikli 5 lõikele 2) ja perekondade väljasaatmisele. Vajadusel osutatakse haavatavatele isikutele eriabi. Selle tegevuse raames on kavas luua haavatavatele isikutele (alaealised, puuetega inimesed) väljasaatmiskeskuses eritingimused.</p> <p>Meetmete peamised tegevused kordavad eelmiste aastaprogrammide kohaselt teostatud tegevusi. 2010. aasta programmi raames teostatavad projektid algasid 1. jaanuaril 2011 ja lõppevad 31. detsembriks 2011. Projektid, millega teostatakse korduvaid tegevusi 2011. aasta programmi alusel, algavad 1. jaanuaril 2012.</p> <p>2008. aasta programmi projektid lõpetati 31.12.2009. Tegevuse peamised väljundid olid järgmised:</p> <p>1. haavatavate isikute väljasaatmisega seotud rakendatud</p>
--------------------------------------	---

	<p>projektide arv – 1;</p> <p>2. tegevusest kasu saanud haavatavate isikute arv – 1;</p> <p>3. kolmandate riikide isikute, kes ei vasta või enam ei vasta riiki sisenemise või seal viibimise tingimustele, väljasaatmisega seotud rakendatud projektide arv – 2 (ühe projekti raames teostati sunniviisilist tagasipöördumist operatsioonidega õhu kaudu (rakendajaks end. Piirivalveamet); teise projekti raames teostati sunniviisiline tagasipöördumine maismaapiiripunktides kaudu (rakendajateks end. Kodakondsus- ja Migratsiooniamet));</p> <p>4. teostatud sunniviisiliste väljasaatmiste arv – 42;</p> <p>5. Väljasaadetavatele on sunniviisilise väljasaatmise operatsiooni ajaks tagatud saatja.</p> <p>2009. aasta programmi projektid lõpetati 31.12.2010 ja lõpparuanded esitati 15. veebruariks 2011. Programmi raames viidi ellu kolm sunniviisilise väljasaatmisega seotud projekti. Projektide lõpptulemused esitatakse pärast lõpparuannete kinnitamist vastutava asutuse poolt.</p>
Oodatavad toetusesaajad	Politsei- ja Piirivalveamet, Kaitsepolitseiamet.
Vajaduse korral põhjendus projektide puhul, mida rakendab vahetult vastutav ametiasutus, kes tegutseb rakendusorganina	Vastavalt väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse paragrahvile 15 peab Politsei -ja Piirivalveameti ja/või Kaitsepolitsei ametnik mainitud seaduses sätestatud väljasaatmisaluste olemasolul välismaalase kinni ja korraldab tema lahkumise Eestist. Kuna Politsei- ja Piirivalveamet ning Kaitsepolitseiamet tegutsevad Siseministeeriumi valitsemisalas, on sunniviisilise tagasipöördumisega seotud küsimuste otsustamise pädevus Siseministeeriumil. Vastavalt väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seadusele ei rakenda sunniviisilist tagasipöördumist ükski teine asutus või organ. Seega on projekti rakendamine otseselt Siseministeeriumi kui vastutava asutuse poolt põhjendatud.
Oodatavad koguselised tulemused ja kasutatavad näitajad	<ul style="list-style-type: none"> - väljasaadetavate isikute arv – 40; - tegevusest kasu saavate haavatavate isikute arv – 3; - haavatavatele isikutele ja perekondadele luuakse väljasaatmiskeskuses eritingimused.
EL rahastuse nähtavus	Lõplikud toetusesaajad on kohustatud tagama EL rahastuse kajastamise projekti dokumentatsioonis ja esitlustel. Siseministeeriumi ja lõpliku toetusesaaja vahelises toetuslepingus sätestatakse, et toetusesaajad peavad trükkima EL logo ja Tagasipöördumisfondist saadud kaasrahastusele viitavad sildid kõikidele hangitavatele esemetele ja toodetavatele infomaterjalidele. Tagasipöördumisfondist saadud kaasrahastust tuleb mainida ka projekti esitlemisel avalikkusele. Vastutav asutus teostab järelevalvet projektide rakendamise üle ja teostab sellel eesmärgil kohapealseid kontrole vähemalt ühe korra projekti vältel.

Vajaduse korral vastastikune täiendavus muudest EÜ vahenditest rahastatavate samalaadsete meetmetega	Ei ole asjakohane.
Finantsteave	Tegevuseks kavandatud eraldis: EL toetus – 131 084,34 eurot Riiklik kaasfinantseering – 43 694,78 eurot KOKKU – 174 779,12 eurot

3.1.3 Sunniviisilise väljasaatmise vaatlussüsteemi rakendamine

Meetme eesmärk ja rakendusala	<p>Tagasipöördumisfondi üldeesmärk on parandada väljasaatmise haldamist kõikides aspektides, võttes arvesse seda valdkonda käsitlevaid Euroopa Liidu õigusakte ja täielikus kooskõlas põhiõigustega (otsuse nr 575/2007/EÜ artikli 2 lõige 1).</p> <p>Võttes arvesse nn naasmisdirektiivi (Euroopa parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2008/115/EÜ, 16.detsember 2008, ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel) ja artikli 8 lõikes 6 sätestatud (liikmesriigid näevad ette sunniviisilise tagasisaatmise tõhusa jälgimissüsteemi), on meetme eesmärgiks sunniviisilise väljasaatmise tegevuste vaatlemisele suunatud meetmete rakendamine, sh näiteks vaatlussüsteemide väljatöötamine ja arendamine.</p> <p>Vastavalt naasmisdirektiivi artikli 2 lõikele 1 ja otsuse, millega asutatakse Tagasipöördumisfond, artikli 7 lõigetele c ja d, on meetme sihtrühmaks ebaseaduslikult Eestis viibivad kolmandate riikide kodanikud.</p>
Oodatavad toetusesaajad	<p>Meetme rakendamisel kasutatakse lepinguid sõlmiva organi meetodit ilma pakkumiskutseta (vastavalt rakenduseeskirjade artikli 7 lõikele 2). Lõplik toetusesaaja on Eesti Punane Rist.</p> <p>Vastavalt 2010. aasta novembris Riigikogus vastu võetud ja 2010. aasta detsembris jõustunud väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse paragrahvile 6⁴ sõlmib Siseministerium lepingu asutuse või eraõigusliku juriidilise isikuga, mis teostab järelevalvet sunniviisilise väljasaatmise menetluse üle ning esitab Siseministeriumile arvamusi ja soovitusi sunniviisilise väljasaatmise menetluse kohta. Mainitud paragrahviga nähakse ette, et sunniviisilise väljasaatmise menetluse ja operatsioonide üle vaatlusi teostav organisatsioon peab olema usaldusväärne ja omama sunniviisilise väljasaatmise menetluse seaduslikkuse hindamiseks vajalikke teadmisi ja oskusi. Lisaks peab see organisatsioon olema läbipaistev, sõltumatu, neutraalne ja rahvusvaheliselt tunnustatud. Kuna sunniviisilise väljasaatmise järelevalve hõlmab kõiki tagasipöördumisoperatsiooni etappe, peab</p>

	<p>organisatsioon olema suuteline tegutsema nii EL riikides kui ka kolmandates riikides. Samuti peab see organisatsioon järgima konfidentsiaalsusnõudeid, eelkõige seoses isikuandmete kaitsega vastavalt isikuandmete kaitse seadusele (kooskõlas Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiviga 95/46/EÜ ja 18. detsembri 2000 määrusega nr 45/2001).</p> <p>Eespool mainitud nõudeid arvesse võttes on Siseminister analüüsinud Eestis selles konkreetses või sarnases valdkonnas tegutsevaid organisatsioone (nende pädevusi ja vastavust nõuetele). Samuti võeti arvesse seda, et Eestis selles valdkonnas tegutsevad valitsusvälised organisatsioonid juba rakendavad teisi Tagasipöördumisfondist kaasrahastatavaid projekte (nt vabatahtliku tagasipöördumise alased tegevused). Vältida tuleb võimalikku huvide konflikti. Kehtestatud kriteeriumide alusel valiti sunniviisilise väljasaatmise menetluste üle vaatlusi teostama Eesti Punane Rist. Sellest tulenevalt on Eesti Punasel Ristil õigus teostada vaatlusi sunniviisilise väljasaatmise menetluste üle.</p>
Vajaduse korral põhjendus projektide puhul, mida rakendab vahetult vastutav ametiasutus, kes tegutseb rakendusorganina	Ei ole asjakohane.
Oodatavad koguselised tulemused ja kasutatavad näitajad	- teostatud on järelevalvet vähemalt 30 väljasaatmise üle.
EL rahastuse nähtavus	Lõplikud toetusesaajad on kohustatud tagama EÜ rahastuse kajastamise projekti dokumentatsioonis ja esitlustel. Siseminister ja lõpliku toetusesaaja vahelises toetuslepingus sätestatakse, et toetusesaajad peavad trükkima EL logo ja Tagasipöördumisfondist saadud kaasrahastusele viitavad sildid kõikidele hangitavatele esemetele ja toodetavatele infomaterjalidele. Tagasipöördumisfondist saadud kaasrahastust tuleb mainida ka projekti esitlemisel avalikkusele. Vastutav asutus teostab järelevalvet projektide rakendamise üle ja teostab sellel eesmärgil kohapealseid kontrole vähemalt ühe korra projekti vältel.
Vajaduse korral vastastikune täiendavus muudest EL vahenditest rahastatavate samalaadsete	Ei ole asjakohane.

meetmetega	
Finantsteave	Tegevuseks kavandatav eraldis: EL toetus – 64 710,55 eurot Riiklik kaasfinantseering – 21 570,18 eurot KOKKU – 86 280,73 eurot

3.2.2. prioriteedi rakendamiseks ettenähtud meetmed: toetus liikmesriikidevahelisele koostööle tagasipöördumise haldamise valdkonnas

3.2.1 Operatiivkoostöö arendamine tagasipöördumise haldamise eest vastutavate kolmandate riikide asutustega

Meetme eesmärk ja rakendusala	<p>Meetme eesmärk on jätkuvalt parandada operatiivkoostööd Eesti ja nende kolmandate riikide vahel, mis kujutavad endast Eesti jaoks olulisimat probleemi ebaseadusliku immigratsiooni päritoluriikidena. Kavatas on jätkata koostöö parandamist, arendades välja tõhusad, stabiilsed ja püsivad operatiivsuhted Eesti ametivõimude ja kolmandate riikide sisserändeasutuste vahel, et lihtsustada konsulaarabi andmist kolmandate riikide kodanike tagasipöördumiseks vajalike reisidokumentide saamisel ning tagada kiired ja edukad tagasipöördumised. Kavatas on korraldada seminar kolmandate riikide saatkondade esindajatele Eestis, et lihtsustada konsulaarabi andmist kolmandate riikide kodanike tagasipöördumiseks vajalike reisidokumentide saamisel ning tagada kiired ja edukad tagasipöördumised.</p> <p>Meedet on 2009. aasta programmi raames 2010. aastal rakendatud. Meetme tulemusel on parandatud koostööd Moldova Vabariigi ja Ukrainaga.</p> <p>Meetme raames jätkub operatiivkoostöö Lätiga, eesmärgiga tagada tagasipöördumisoperatsioonide tõhus teostamine ja kiired tagasipöördumised. Tagasipöördumise küsimustes korraldatakse ühiskohtumisi.</p>
Oodatavad toetusesaajad	Politsei- ja piirivalveamet, Kaitsepolitseiamet.
Vajaduse korral põhjendus projektide puhul, mida rakendab vahetult vastutav ametiasutus, kes tegutseb rakendusorganina	Vastavalt väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse paragrahvile 15 peab Politsei -ja Piirivalveameti ja/või Kaitsepolitsei ametnik mainitud seaduses sätestatud väljasaatmisaluste olemasolul välismaalase kinni ja korraldab tema lahkumise Eestist. Kuna Politsei- ja Piirivalveamet ning Kaitsepolitsei amet tegutsevad Siseministeeriumi valitsemisallas, on sunniviisilise tagasipöördumisega seotud küsimuste otsustamise pädevus Siseministeeriumil. Vastavalt väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seadusele ei rakenda sunniviisilist tagasipöördumist ükski teine asutus või organ. Seega on projekti rakendamine otseselt Siseministeeriumi kui vastutava asutuse poolt põhjendatud.
Oodatavad	- Eesti ja kolmandate riikide vahel loodud

koguselised tulemused ja kasutatavad näitajad	<p>koostöömehhanismide arv ja liik – loodud vähemalt 1 koostöömehhanism;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eesti ja kolmandate riikide vahel korraldatud institutsionaalsete kohtumiste arv – korraldatud vähemalt üks seminar kolmandate riikide saatkondade esindajatele; - Eesti ja Läti vahel korraldatud operatiivkohtumiste arv – korraldatud on vähemalt 1 seminar ja toimuvad regulaarsed ühiskohtumised.
EL rahastuse nähtavus	<p>Lõplikud toetusesaajad on kohustatud tagama EL rahastuse kajastamise projekti dokumentatsioonis ja esitlustel. Siseministeeriumi ja lõpliku toetusesaaja vahelises toetuslepingus sätestatakse, et toetusesaajad peavad trükkima EL logo ja Tagasipöördumisfondist saadud kaasrahastusele viitavad sildid kõikidele hangitavatele esemetele ja toodetavatele infomaterjalidele. Tagasipöördumisfondist saadud kaasrahastust tuleb mainida ka projekti esitlemisel avalikkusele. Vastutav asutus teostab järelevalvet projektide rakendamise üle ja teostab sellel eesmärgil kohapealseid kontrole vähemalt ühe korra projekti vältel.</p>
Vajaduse korral vastastikune täiendavus muudest EL vahenditest rahastatavate samalaadsete meetmetega	<p>Ei ole asjakohane.</p>
Finantsteave	<p>Tegevuseks kavandatud eraldis: EL toetus – 32 016,89 eurot Riiklik kaasfinantseering – 10 672,30 eurot KOKKU – 42 689,19 eurot</p>

3.3 4. prioriteedi rakendamiseks ettenähtud meetmed: toetus tagasipöördumise haldamist käsitlevatele ühenduse standarditele ja parimatele tavadele

3.3.1 Koolitused tagasipöördumiste ja väljasaatmistega seotud ametnikele/töötajatele

Meetme eesmärk ja rakendusala	<p>Meetme eesmärk on suurendada pädevate asutuste suutlikkust tagasipöördumisoperatsioonide tõhusamaks teostamiseks, austades seejuures täielikult inimväärikust ja asjakohaseid selliseid operatsioone käsitlevaid Euroopa standardeid. Kavas on korralda pädevate asutuste töötajatele seminare/ühiskoolitusi tagasipöördumisoperatsioonide õiguslike ja praktiliste aspektide kohta.</p> <p>Tagasipöördujad peavad tagasipöördumismenetlusest aru saama. Tagasipöördujatega suhtlemiseks ja tagasipöördumismenetluse, tagasipöördujate õiguste jms selgitamiseks peaksid ametnikud</p>
--------------------------------------	---

	<p>valdama tagasipöördujate emakeelt. Eestis on vaid mõned tõlgid, kes valdavad selliseid keeli nagu araabia keel. Kuna ebaseaduslik sisseränne araabia riikidest on kasvamas ja nendest riikidest pärit isikud valdavad sageli ainult oma emakeelt, on kasvamas vajadus ametnike järele, kes valdavad araabia keelt.</p> <p>Kavas on teostada järgmised tegevused:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koolituste korraldamine ametnike psühholoogiaalaste oskuste arendamiseks, et nad suudaksid toime tulla keeruliste olukordadega tagasipöördumiste haldamisel; - tagasipöördumisoperatsioonidega seotud ametnikele seminaride ja ühiskoolituste korraldamine tagasipöördumisoperatsioonide teoreetiliste aspektide kohta; - tagasipöördumisoperatsioonidega seotud ametnikele praktilise koolituse korraldamine Euroopa Liidu liikmesriigis, millel on ulatuslikud kogemused sunniviisilise tagasipöördumise operatsioonide valdkonnas, eesmärgiga parandada ühenduse ühtseid standardeid ja parimaid tavasid tagasipöördumise haldamisel; - sunniviisilise tagasipöördumisega seotud ametnikele koolitusmaterjalide koostamine tagasipöördumisoperatsioonide kohta; - keelekursused ametnikele, kes tegelevad otseselt Tagasipöördumisfondi sihtrühmaga (nt araabia keele kursused).
Oodatavad toetusesaajad	Riigiasutused, valitsusvälised organisatsioonid ja rahvusvahelised organisatsioonid.
Vajaduse korral põhjendus projektide puhul, mida rakendab vahetult vastutav ametiasutus, kes tegutseb rakendusorganina	Ei ole asjakohane.
Oodatavad koguselised tulemused ja kasutatavad näitajad	<ul style="list-style-type: none"> - korraldatud on koolitusi ja seminare pädevate asutuste töötajatele; - vähemalt 2 ametnikku on läbinud araabia keele kursuse edasijõudnute tasemel mõnes araabia ülikoolis.
EL rahastuse nähtavus	Lõplikud toetusesaajad on kohustatud tagama EL rahastuse kajastamise projekti dokumentatsioonis ja esitlustel. Siseministeeriumi ja lõpliku toetusesaaja vahelises toetuslepingus sätestatakse, et toetusesaajad peavad trükkima EL logo ja Tagasipöördumisfondist saadud kaasrahastusele viitavad sildid kõikidele hangitavatele esemetele ja toodetavatele infomaterjalidele. Tagasipöördumisfondist saadud kaasrahastust tuleb mainida ka projekti esitlemisel avalikkusele. Vastutav asutus teostab järelevalvet projektide rakendamise üle ja teostab sellel eesmärgil kohapealseid

	kontrolle vähemalt ühe korra projekti vältel.
Vajaduse korral vastastikune täiendavus muudest EL vahenditest rahastatavate samalaadsete meetmetega	Ei ole asjakohane.
Finantsteave	Tegevuseks kavandatud eraldis: EL toetus – 106 024,59 eurot Riiklik kaasfinantseering – 35 341,53 eurot KOKKU – 141 366,12 eurot

4. TEHNILINE ABI

4.1 Tehnilise abi eesmärk

Tehnilist abi kasutatakse Tagasipöördumisfondi rakendamiseks ja haldamiseks Eestis, et anda sidusrühmadele ja lõplikele toetuse saajatele piisavat teavet fondi ja selle meetmete kohta.

Tehnilist abi kasutab Siseministeerium kui vastutav asutus ja auditeerimisasutus ning Eesti Rahandusministeerium kui Tagasipöördumisfondi sertifitseerimisasutus järgmisteks tegevusteks:

- määratud asutuste ülesannete täitmisega seotud kulutused (nt Tagasipöördumisfondi rakendamise kaasatud Siseministeeriumi ja Rahandusministeeriumi töötajate palgad);
- väliskonsultantide ülesannete täitmisega seotud kulutused (nt tegevusjuhendite koostamine ja programmi hindamine);
- Euroopa Komisjoni jaoks programmdokumentide ja hindamisaruannete koostamise ja tõlkimise kulud;
- info levitamise seotud kulutused (nt pakkumiskutsete avaldamine);
- projektide hindamisprotsessi kaasatud ekspertide kulud;
- projektide kohapealsete kontrollidega seotud kulutused;
- Fondi rakendavate ametnike erinevatel koosolekutel osalemise seotud kulutused (nt SOLID komitee, Euroopa Komisjoni korraldatavad erinevad töötod jne);
- Fondi rakendavate ametnike koolituse seotud kulutused (nt projektijuhtimine, projektide hindamine, järelevalve ja arvepidamine, rikkumistest teatamine);
- teavitustegevustega seotud kulutused. Teavitustegevusi potentsiaalsetele taotlejatele korraldatakse eesmärgiga tutvustada Tagasipöördumisfondi raames ja abikõlblikkuse reeglite alusel abikõlblikke tegevusi. Koosõlas rakenduseeskirjade artikliga 333 korraldatakse aastaprogrammi tulemusi tutvustav teavitustegevus.

4.2 Oodatavad koguselised tulemused

Tehnilise abi kasutamise peamine tulemus on Tagasipöördumisfondi 2011. aasta programmi edukas rakendamine.

Oodatavad tulemused on sõltuvalt tegelikest teostatavatest tegevustest järgmised:

- piisav arv pädevaid ja koolitatud ametnikke määratud asutustes (tõhus ja õigeaegne konsulteerimine lõplike toetusesaajatega, järelevalve-, auditeerimis- ja sertifitseerimistegevused);
- kaetud on kulutused, mis on seotud potentsiaalsetele taotlejatele ja projektide rakendajatele info levitamisega, sh teabematerjalide koostamine ja levitamine, kohtumiste, töötubade, teabepäevade jne korraldamine;
- kaetud on kulutused, mis on seotud avatud pakkumiskutse avaldamisega (ajalehtedes jne);
- toimunud on vähemalt üks kohapealne kontroll iga toetusesaaja juures;
- Tagasipöördumisfondi programmi rakendamist toetavate vajalike dokumentide tõlkimine;
- auditeerimisteenused on vajadusel tellitud väljastpoolt;
- ekspert- ja hindamisteenused on vajadusel tellitud väljastpoolt;
- kaetud on asjaomaste asutuste ametnike sõidu- ja lähetuskulud Tagasipöördumisfondi rakendamises osalemisel (nt päevarahad);
- tagatud on EL rahastuse nähtavus kooskõlas Tagasipöördumisfondi rakenduseeskirjadega;
- tagatud on infovahetus määratud asutuste ja riiklike pädevate asutuste vahel (nt kohtumiste vormis).

4.3 EL rahastuse nähtavus

Kõikidele Siseministeeriumi koostatavatele materjalidele (juhendid, taotlusvormid, reklaammaterjalid, teabelehed jne) tuleb kanda Euroopa Liidu logo. Tehnilise abi vahenditega ostetavatele seadmetele (nt sülearvutid) tuleb kanda Euroopa Liidu logo. Teabetegevused (pressiteated jne) peavad sisaldama viidet Tagasipöördumisfondi kaarahastusele.

5. ESIALGNE RAHASTAMISKAVA

Eestit hõlmab Ühtekuuluvusfond. Vastavalt põhiõigusakti artikli 16 lõikele 4 vähendatakse ühenduse kaasrahastust 75 protsendini meetme kohta.

**Aastaprogramm – esialgne rahastamiskava
Tabel 1 - ülevaattetabel**

Liikmesriik: **EESTI VABARIIK**

Aastaprogramm: **2011**

Fond: **TAGASIPÖÖRDUMISFOND**

<i>(Kõik arvandmed eurodes)</i>	Prioriteet (1)	Konkreetne prioriteet	Ühenduse toetus (a)	Avaliku sektori eraldised (b)	Erasektori eraldised (c)	KOKKU (d=a+b+c)	% EÜ (e=a/d)	Osa kogusummast (d/kokku d)
3.1.1 Vabatahtliku tagasipöördumise tegevuste rakendamine	1		151 386,72	50 462,24	0	201 848,96	75%	28,2%
3.1.2 Sunniviisilise väljasaatmise tegevuste rakendamine	1		131 084,34	43 694,78	0	174 779,12	75%	24,4%
3.1.3 Sunniviisilise väljasaatmise vaatlussüsteemi rakendamine	1		64 710,55	21 570,18	0	86 280,73	75%	12,1%
3.2.1 Operatiivkoostöö arendamine tagasipöördumise haldamise eest vastutavate kolmandate riikide asutustega	2		32 016,89	10 672,30	0	42 489,19	75%	6,0%
3.3.1 Koolitused tagasipöördumisoperatsioonidel tagasipöördumiste ja väljasaatmistega seotud ametnikele	4		106 024,59	35 341,53	0	141 366,12	75%	19,8%
Tehniline abi 4%			51 467,63	17 155,88	0	68 623,51	75%	9,6%
Muud operatsioonid (2)			0,00	0,00	0	0,00	0%	0,0%
KOKKU			536 690,72	178 896,91	0	715 587,63	75%	100,0%